

zahraniční hosté

book fair's foreign guests

Lotyšští autoři Latvian authors

Inga ĀBELE

5. 5. / 13.00 Literární sál
6. 5. / 14.00 Literární sál
6. 5. / 15.00 stánek S 201

Inga Ābele se narodila v Rize (1972). Dokončila studium na Katedře divadelní a televizní dramaturgie Lotyšské kulturní akademie (2001). Úspěšně se prosadila ve všech literárních žánrech, vydala sbírky povídek **Akas māja** (Dům studny, Atēna, 1999) a **Sniega laika piezīmes** (Poznámky sněhové doby, Atēna, 2004), román **Uguns nemodina** (Oheň nevzbudí, 2001), ale i sbírku poezie **Nakts pragmatīķe** (Noční pragmatička, 2000) a sbírku divadelních her **Lugas** (Hry, 2003). Za sbírku povídek **Sniega laika piezīmes** získala Inga Ābele Výroční cenu za literaturu – nejprestižnější literární ocenění v Lotyšsku.

Povídky a hry Ingy Ābele se odehrávají na venkově a předměstích a vystupují v nich Lotyši žijící na přelomu století. V centru pozornosti stojí jejich složité vztahy s realitou a ostatními lidmi.

Mezinárodní uznání získala I. Ābele nejdříve díky svým hrám – hra **Tumšie brieži** (Tmaví jeleni) byla v roce 2002 nastudována Státním divadlem ve Stuttgartu a hra **Dzelzszāle** (Železná tráva) v amatérských divadlech ve Finsku a Dánsku. Novela **Milestības gadi** (Roky lásky) byla zařazena do antologie povídek spisovatelů z pětadvaceti evropských zemí **Racconti Senza Dogana** (Bezcelní povídky, 2003), jež byla vydána v Itálii. Povídka **Kā allaž industrijas** (Jako vždy průmysly) byla publikována ve Francii ve sbírce krátkých próz současných lotyšských spisovatelů **Cette peau couleur d'ambre** (Tato kůže v barvě jantaru, 2004). V roce 2005 francouzské vydavatelství L'Archange Minotaure vydalo sbírku povídek Ingy Ābele **Nature morte à la grenade** (Zátíši s granátovým jablkem).

„Hluboká, bezcitná psychologická analýza a četné přírodní motivy“ – tak charakterizují styl Ingy Ābele její literární vrstevníci. Literární kritik Guntis Berelis věnoval první knize Ingy Ābele tato slova – „Pokud píše Ābele již v první knize tak dobře, co máme očekávat dál?“

Dvě povídky Ingy Ābele – **Na dvoře, kde se vykládá chléb** (z knihy **Akas māja**) a **Darujie mi housličky** (z knihy **Sniega laika piezīmes**) – jsou zařazeny do antologie, která právě vychází v češtině.

• Inga Ābele was born in Riga (1972) and graduated from the Theatre and Television Dramaturgy Department of the Latvian Art Academy (2001). She is successful in various literary genres – her works include the short-story collections **Akas māja** (*The Well House*, Atēna, 1999) and **Sniega laika piezīmes** (*Notes from the Snow Age*, Atēna, 2004), the novel **Uguns nemodina** (*Fire Doesn't Wake One Up*, 2001) as well as the poetry collection **Nakts pragmatīķe** (*The Night Pragmatist*, 2000) and a book of drama entitled **Lugas** (*The Games*, 2003). For her short-story collection **Sniega laika piezīmes** Inga Ābele was awarded the Annual Prize for Literature – Latvia's most prestigious literary award.

Inga Ābele's short stories and dramas are set in the countryside and in the suburbs and their characters are Latvians from the turn of the century. The author focuses on their complex relationship with reality and other people.

foto: Gunārs Janānis

I. Ābele first achieved international acclaim with her plays – **Tumšie brieži** (*The Dark Deer*) was staged by the Stuttgart State Theatre in 2002, **Dzelzszāle** (*Iron Grass*) was produced by amateur ensembles in Finland and Denmark. The novel **Milestības gadi** (*The Years of Love*) was included in the short-story anthology featuring authors from twenty-five European countries and entitled **Racconti Senza Dogana** (*Duty Free Stories*, 2003), published in Italy. Her short story **Kā allaž industrijas** (*Industries As Usual*) was published in France in the collection of short prose by contemporary Latvian women authors **Cette peau couleur d'ambre** (*This Amber-Coloured Skin*, 2004). In 2005 the French publisher L'Archange Minotaure published a collection of Inga Ābele's short stories entitled **Nature morte à la grenade** (*Still-Life with a Pomegranate*).

Inga Ābele's literary contemporaries describe her style as “deep, emotionless psychological analysis, abundant in natural motives”. Literary critic Guntis Berelis has said of the author's first book: “If Ābele's writing is this good in her first book, what expectations are we left with for the future?” Two Inga Ābele's short stories – **The Yard Where Bread's Unloaded** (from the book **Akas māja**) and **Give Me a Little Fiddle** (from the book **Sniega laika piezīmes**) – have been included in the anthology now being published in Czech.

Pauls BANKOVSKIS

4. 5. / 16.00 Komorní sál
5. 5. / 13.00 Literární sál

Pauls Bankovskis – spisovatel a novinář (1973)

– jeden z nejproduktivnějších lotyšských autorů současnosti: během 10 let vydal 7 románů a 2 sbírky povídek, byl spoluautorem scénáře filmu **Baiga vasara** (Děsivé léto) – film vypráví o událostech v roce 1940, kdy Lotyšsko okupoval SSSR.

Bankovskis debutoval sbírkou povídek **Svētā Bokasīna koks** (Strom sv. Bokasína, 1996) a románem **Laiku grāmata** (Kniha času, 1997) jako typicky postmoderní spisovatel, jehož nejvíce zajímal smysl a podstata knihy a literatury vůbec.

Bankovskis vydal pohádku antiutopických zážitků pro mládež **Plāns ledus** (Tenký led, 1999), poté nastal v jeho díle obrat, radikálně změnil principy psaní a vynesl trumf tím, čemu se spisovatelé jeho generace vyhýbali – pravidly starého realismu.

V románech **Padomju Latvijas sieviete** (Lotyšská sovětská žena, 2001) a **Čeka, bumba un rokenrols** (Čeka, míč a Rock'n'Roll, 2002) popisuje období socialismu v Lotyšsku. Obzvláště působivý je román **Čeka, bumba un rokenrols** – možná by se mohl považovat za jeden z nejlepších románů začátku 21. století. Děj se odehrává v letech 1978 – 1989, v nejhezčí fázi socialistické šedi. Román **Misters Latvija** (Mistr Lotyšsko, 2002) je syžetově mimořádně poutavé vyprávění o tragikomických a občas neuvěřitelných zážitcích první poloviny 20. století. Historii moderní doby je věnován jeho nejnovější román **Eiromonts**.

foto: Anda Bankovska

Román **Čeka, bumba un rokenrols** byl v roce 2004 vydán ve Finsku, kde získal od čtenářů velké uznání. Noviny **Helsingin Sanomat** o této knize napsaly: „Bankovskis odhaluje, jaký byl svět za železnou oponou v letech 1978–1989 – zmatek plný fám, bolesti, úzkosti a nesmyslnosti. Takový svět si my, kteří žijeme v džungli divokého kapitalismu, jen těžko umíme představit.“

• *Pauls Bankovskis – writer and journalist (1973) – counts among the most prolific of Latvia’s contemporary authors: in the space of 10 years Bankovskis has published 7 novels and 2 short-story collections. He has also co-authored the screenplay for the **Baiga vasara** (The Summer of Horror) – a film focusing on the events of 1940, describing Latvia’s occupation by the USSR.*

*Bankovskis debuted with a short story collection entitled **Svētā Bokasīna koks** (St. Bokasin’s Tree, 1996) and the novel **Laiku grāmata** (The Book of Time, 1997), in which he presented himself as a typical post-modern writer, interested above all in the meaning and essence of books and literature as a whole.*

*After Bankovskis had published the anti-utopian fairytale for young people **Plāns ledus** (The Thin Ice, 1999), he radically transformed the very principles of his writing and triumphed with something other authors of his generation had carefully avoided – the rules of the old realism.*

*His novels **Padomju Latvijas sievietē** (The Latvian Soviet Woman, 2001) and **Čeka, bumba un rokenrols** (The Cheka, the Ball and Rock’n’Roll, 2002) describe the Socialist era in Latvia. His novel **Čeka, bumba un rokenrols** can be seen as a special achievement and could perhaps be termed one of the best novels of the early 21st century. The book is set in the years 1978–1989, in the nicest phase of Socialist greyness. The novel **Misters Latvija** (Master Latvia, 2002) is a very engaging tale about the tragicomic and sometimes quite incredible events of the first half of the 20th century. History of the modern times is the subject of Bankovskis’s latest novel **Eiroments**.*

*In 2004 the novel **Čeka, bumba un rokenrols** was published in Finland, where it was enthusiastically embraced by the readers. The **Helsingin Sanomat** newspaper wrote: “Bankovskis reveals what the world was like behind the iron curtain in 1978–1989 – a mayhem full of disinformation, pain, anxiety and absurdity. For us, living in ‘capitalism’s wild jungle’ such a world is difficult even to imagine.”*

Alberts BELS

5. 5. / 15.00 Literární kavárna

Ve druhé polovině 20. století, brzy po renesanci poezie, začala pronikat z klece socialistického realismu také próza. Jeden z iniciátorů této proměny byl prozaik Alberts Bels (1938), autor 12 románů a 3 sbírek povídek.

Alberts Bels studoval na Elektrotechnické fakultě Říšského technického institutu, na Státní moskevské artistické škole a na Vyšší odborné škole scénářistické v Moskvě. Od roku 1963 se zabývá vlastní literární tvorbou. Debutujícím románem **Izmeklētājs** (Vyšetřovatel, 1967) se autor stal předním prozaikem. Bels v podstatě započal nové období v próze: literatura je mystifikující hra a jen na autorovi záleží, jaké události si vybere.

Román **Bezmiēgs** (Nespavost, 1967), který letos vychází v češtině, je po formální stránce nejobtížnějším a nejextravagantnějším Belsovým dílem. Jelikož autor v románu kritizuje sovětské zřízení, bylo vzneseno trestní oznámení a román se nesměl publikovat. Cenzurovaný mohl vyjít v roce 1987, zcela necenzurovaný vyšel až roku 2003. Podle románu A. Belse byly natočeny tři filmy. Spisovatel získal mnoho významných státních ocenění, literárních cen a Řád tří hvězd. Od roku 1999 je Alberts Bels čestným členem Lotyšské akademie věd.

• *In the second half of the 20th century, shortly after the renaissance of poetry prose soon followed suit in terms of escaping from the cage of socialist realism. One of the initiators of this transformation was the prose-writer Alberts Bels (1938), author of 12 novels and 3 short-story collections.*

Alberts Bels studied at the Electrotechnical Faculty of the Riga Technical Institute, the State Arts School in Moscow and the Moscow College of Scriptwriting. He writes literature since 1963.

*The success of Bels’ debut novel **Izmeklētājs** (The Investigator, 1967) made him a leading Latvian prose-writer and marked a new point of departure for Latvian prose: literature is a game of mystification and it is only up to the author what events he or she chooses to include or omit.*

*The novel **Bezmiēgs** (Insomnia, 1967) – formally Bel’s most challenging and extravagant work – is scheduled for publication in Czech this year.*

foto: Uldis Briedis (Diena)

Author’s criticism of the Soviet establishment, as it had appeared in the novel, resulted in a lawsuit and a ban on the novel’s publication. Its censored version only appeared in 1987 and the original version was not published until 2003. A. Bels’ novels were adapted into three motion pictures. The writer has won numerous important state awards, literary prizes and is the holder of the Order of the Three Stars. Since 1999 Alberts Bels is an honorary member of the Latvian Academy of Sciences.

Uldis BĒRZIŅŠ

2. 5. / 19.30 Knihkupectví & Café AGITE / FRA

3. 5. / 19.00 Skandinávský dům

4. 5. / 15.00 Literární sál

5. 5. / 15.00 Literární kavárna

Básník, překladatel a polyglot Uldis Bērziņš (1944)

se narodil v Rize. Studoval lotyšskou filologii na Lotyšské univerzitě, turečtinu na Leningradské univerzitě a Státním asijským a africkým institutu v Moskvě, ale i další jazyky na několika evropských univerzitách. Pracuje na novém překladu Bible a Koránu do lotyštiny, přebásňuje básně českých, slovenských a polských autorů. Uldis Bērziņš publikuje a píše od 60. let, ale protože jeho poezie formálně ani ideově neodpovídala parametřům sovětské poezie, debutoval sbírkou **Pieminekļis kazai** (Pomník koze) až v roce 1980. V následujících 20 letech vydal 6 sbírek básní a několik antologií. Poezie Uldise Bērziņše obsahuje jak lotyšské, tak světové mýtické, poetické, formové a myšlenkové tradice mikrokosmu.

Jedním z nejčastějších pojmů v Bērziņšově poezii je čas – jak mýtický, tak cyklický čas spojující svět, ale i lineární čas – s bohatstvím, bolestmi, radostmi a vším, co k tomu patří.

Uldis Bērziņš, stejně jako velcí básníci jiných národů, mluví v poezii současně svým hlasem a hlasem lidstva. Autor se umí identifikovat s představiteli celého národa a kultury. „Nepoužíváme kulturu, kultura používá nás,“ připomíná Uldis Bērziņš.

Básně U. Bērziņše jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Poet, translator and polyglot, Uldis Bērziņš (1944) was born in Rīga. He studied Latvian philology at the University of Latvia, Turkish language at the Leningrad University and at the State Asian and African Institute in Moscow, and several other languages at various European universities. He is currently working on a new translation of the Bible and the Koran into Latvian and translates the poetry of Czech, Slovak and Polish authors. Uldis Bērziņš started writing and publishing in the 1960s but because his poetry never conformed – formally or ideologically – to the parameters of Soviet poetry, his debut collection **Pieminekļis kazai** (The Statue of a Goat) only appeared in 1980. In the next 20 years he published 6 poetry collections and several anthologies. Uldis Bērziņš’s poetry combines both Latvian and global mythical, poetic, formal and philosophical traditions of the microcosm. One of the terms appearing very frequently in Bērziņš’s poetry is **time** – mythical time and the cyclic time that links the world together, but also linear time – with its richness, pains, joys and everything it brings.*

Uldis Bērziņš, like the great poets of all nations, uses in his poetry both his own voice and the voice of humankind and identifies himself with the representatives of the entire nation and culture. “We do not use culture, culture uses us,” says Uldis Bērziņš.

U. Bērziņš’s poems have been included in the Latvian poets anthology now being published in Czech.

Jānis ELSBERGS

3. 5. / 19.00 Skandinávský dům

6. 5. / 10.00 stánek S 201

Spisovatel a překladatel Jānis Elsbergs (1969) se

narodil v Rize. Studoval na Fakultě moderních jazyků Lotyšské univerzity. První dvě sbírky básní – **Vistīrākā manta** (Ryzí věc, 1993) a **Rīta kafija** (Ranní káva, 1996) vyšly pod pseudonymem Jānis Ramba. Třetí sbírka **Daugavas bulvāris** (Daugavský bulvár) vyšla v roce 2000 a poté se Elsbergs odmíchl. K psaní poezie se vrátil po pěti letech v roce 2005. Jānis Elsbergs je členem slavné lotyšské literární dynastie – jeho matka je spisovatelka a básnířka Vizma Belševica, jeho bratr je básník Klāvs Elsbergs (obě tato jména jsou ve zlatém fondu lotyšské literatury a kulturní historie).

Právě Elsbergsova poetická intonace a umění vytvořit čistá a výstižná zobrazení dovolují, aby díla amerických minimalistů a beatníků v jeho pře-

foto: archiv autora

foto: Ilze Zilgale

kladech přirozeně vyzněla. Zároveň vkládá do svých překladů poezie a prózy hry se slovy a významy (jeho myšlení a styl se odráží v mnoha dílech Kurta Vonneguta, Charlese Bukowského či Irvina Welshe, ale také v dílech dalších litevsky, francouzsky, německy a jinými jazyky pišících autorů). Básně J. Elsbergse jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Writer and translator Jānis Elsbergs (1969) was born in Riga. He studied at the Faculty of Modern Languages of the Latvian University. His first two poetry collections – **Vistīrākā manta** (The Genuine Article, 1993) and **Rīta kafija** (Morning Coffee, 1996) – were published under the pseudonym Jānis Ramba. His third poetry book, **Daugavas bulvāris** (The Daugavian Boulevard), appeared in 2000 and was followed by a long pause. Elsbergs started writing poetry again in 2005. He belongs to a famed Latvian literary dynasty – his mother is the writer and poet Vizma Belševica, his brother is the poet Klāvs Elsbergs (both these names form a part of Latvia's most valued literary and cultural heritage).*

It is Elsbergs' poetic intonation and the art of clear and precise imagery that make his translations of the works of American minimalists and beatniks so congenial. Another characteristic feature of his poetry and prose translations is play with words and meanings (his thinking and style is reflected in many translated works by Kurt Vonnegut, Charles Bukowski or Irvine Welsh, as well as in other works by authors writing in Lithuanian, French, German and other languages).

J. Elsbergs' poems have been included in the Latvian poets anthology now being published in Czech.

Semjon CHANIN

3. 5. / 20.45 Skandinávský dům
5. 5. / 10.30 stánek S 201

Semjon Chanin (1970) je ruský básník žijící v lotyšské Rize. Studoval ruský jazyk a literaturu na univerzitě v estonském Tartu a na univerzitě v Rize. Je aktivním členem skupiny „Orbita“ (www.orbita.lv), sdružující spisovatele, výtvarné umělce a hudebníky zabývající se vydáváním a výrobou literárně-multimediálních děl, kombinujících video, hudbu a čtení poezie. Skupina také pořádá mezinárodní bienále videofilmů zaměřených na poezii „Word in Motion“. Od roku 1998 publikuje poezii v různých literárních časopisech a almanaších v Lotyšsku i v zahraničí (Estonsko, Švédsko, Rusko) a v ruských antologiích **Devět rozměrů** a **Osvobozený Odyseus**, vydaných v Moskvě. Získal řadu literárních ocenění, včetně ceny časopisu „Karogs“. Jeho básnická sbírka **Právě teď** vyšla v roce 2003 v dvojazyčném vydání s překlady do lotyštiny od sedmi renomovaných básníků. Chanin sám také překládá tvorbu lotyšských básníků do ruštiny. Básně S. Chanina jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Semyon Khanin (1970) is a Russian poet living in Riga, Latvia. He studied Russian language and literature at the University of Tartu, Estonia, and at the Riga University. He is active in "Orbita" (www.orbita.lv), a group of writers, artists and musicians involved in the publishing and production of literary multimedia works combining video, music and poetry readings. The group also runs a biennial international festival featuring poetry videos "Word in Motion". Since 1998 he has published his poetry in various literary magazines and almanacs in Latvia and abroad (Estonia, Sweden, Russia) and in the Russian poetry anthologies **Nine Measurements** and **Liberated Ulysses**, published in Moscow. He was awarded several literary prizes including the "Karogs" magazine prize. His book of poetry **Just Now** was published in a bilingual edition in 2003 with Latvian translation by seven well-known poets. Khanin himself translates the work of Latvian poets into Russian.*

S. Khanin's poems are included in the anthology of Latvian authors now being published in Czech.

Nora IKSTENA

3. 5. / 19.00 Skandinávský dům
5. 5. / 18.00 Literární sál
6. 5. / 14.00 Literární sál
6. 5. / 15.00 stánek S 201

Prozaička Nora Ikstena (1969) vstoupila do lotyšské literatury v polovině 90. let kulturněhistorickou statí a dvěma knihami krátké prózy, které se dobře zařadily do nové lotyšské prózy. Nora Ikstena

je autorkou dvou románů – **Dzīves svinēšana** (Oslava života, 1998) a **Jaunavas mācība** (Výuka panny, 2001). Způsob psaní Iksteny je velmi estetický, sladěný a zároveň jednoduše pochopitelný. Hlavními postavami jsou většinou ženy, které celý život hledají svou identitu. Ikstena si ráda hraje se slovy a vkládá do svých děl magické formule a mýtické aluze, na lotyšskou historii pohlíží očima žen několika generací. Její styl, který někdy bývá přirovnáván k magickému realismu, je ovlivněn modernismem charakteristickým pro konec 20. století.

Ikstena poslední sbírka povídek **Dzīvesstāsti** (Životní příběhy, nakladatelství Atēna, 2004) představuje zásadní změny v autorčině tvorbě a vysloužila si široké uznání kritiky. Je to její nejrealističtější, nejvýraznější sbírka povídek a z pohledu sdělení obsahuje nejlépe překvapení.

Hrdinové povídek jsou současní lidé, kteří hledají pravdu a zápolí s každodenním životem, životními zvraty, starostmi i radostmi.

Spisovatelka se aktivně zapojila i do kulturních a politických procesů, pravidelně vystupuje v zahraničí s autorskými čteními a referáty na mezinárodních konferencích.

V roce 2001 získala lotyšskou Výroční cenu za literaturu (2001). Román *Oslava života* byl vydán v Dánsku (2001) a Estonsku (2003), román *Výuka panny* v Litvě (2005).

Dvě povídky Nora Iksteny – **Naģe** (Naďa) a **Amarīļi** (Amarylky) ze sbírky **Dzīvesstāsti** – jsou zařazeny do antologie, která právě vychází v češtině.

• *The prose-writer Nora Ikstena (1969) made her debut in Latvian literature in the mid-1990s with an essay from the field of cultural history and two books of short prose that represented a worthy addition to the new Latvian prose. Nora Ikstena is the author of two novels – **Dzīves svinēšana** (Celebrating Life, 1998) and **Jaunavas mācība** (Virgin Education, 2001). Ikstena's writing is very esthetic, harmonious and at the same time easy to follow. Her heroes are mostly women who spend their lives searching for their identity. Ikstena enjoys playing with words, introduces into her works magical spells and mythical allusions and looks at Latvian history through the eyes of women belonging to several generations. Her style, sometimes likened to magic realism, is influenced by modernism characteristic of the late 20th century.*

*Ikstena's most recent short story collection **Dzīvesstāsti** (Life's Tales, Atēna, 2004) represents a significant shift in her work and has been published to much critical acclaim. **Dzīvesstāsti** is Ikstena's most realistic and distinctive – and most surprising – short-story collection to date.*

The stories' heroes are contemporary people in search of truth, who in the process struggle against the everyday life, its troubles and joys, and the reversals of fortune.

The author is an active participant in the cultural and political life and regularly travels abroad, performing at authors' readings and giving speeches at international conferences.

*In 2001 Ikstena was awarded with the Latvian Annual Prize for Literature. Her novel *Celebrating Love* was published in Denmark (2001) and Estonia (2003), *Virgin Education* was published in Lithuania (2005).*

*Two of Nora Ikstena's short stories – **Naģe** (Nadja) and **Amarīļi** (Amaryllis) – from the book **Dzīvesstāsti** are included in the anthology now being published in Czech.*

Sandra KALNIETE

6. 5. / 15.00 Literární sál

Aktivistka (1952) na místní i národní úrovni, politička, historička umění a spisovatelka, narozena na Sibiři. Vystudovala dějiny a teorii umění na lotyšské Akademii umění a věnovala se výzkumu na poli lidového a dekorativního umění, se zvláštním zaměřením na umění textilní. Na toto téma také publikovala několik článků a knihu. Aktivně se podílela na formování Lotyšské lidové fronty a obnovení nezávislosti Lotyšska koncem osmdesátých let. Působila jako stálá zástupkyně Lotyšska v UNESCO a velvyslankyně ve Francii, v letech 2002–2004 zastávala post ministryně zahraničních věcí. Je držitelkou mnoha významných ocenění včetně lotyšského Řádu tří hvězd a **Commandeur de la Legion d' Honneur** (Francie). Její historický román **Es lauzu, tu lauzi, mēs lauzām. Viņi lūza** (Zlomil jsem, zlomil jsi, zlomili jsme. Rozpadli se) byl vydán v roce 2000. Autobiografický román **Ar balles korpēm Sibīrijas sniegos** (V plesových střevíčkách sibiřským sněhem), vydaný v roce 2001, se setkal s bouřlivým ohlasem. V roce 2005 byl tento román vydán v češtině, vyšel také ve Francii, Německu, Itálii a Švédsku.

• *Community and national activist (1952), politician, art historian and writer, born in Siberia. She graduated in Art History and Theory from the Latvi-*

foto: Ruta Kupla

foto: Harijs Bekers

foto: Jānis Buls (Diena)

an Art Academy and has researched folk art and decorative art, with particular focus on textile art, publishing articles and a book on the subject. She has been actively involved in the formation of the Latvian Popular Front and the renewal of independence of Latvia at the turn of the 1980s. She served as Latvia's Permanent Representative to UNESCO and as Ambassador to France, becoming Minister of Foreign Affairs in 2002–2004. She has received several important awards, including the Latvian Commander of the Three Star Order and **Commandeur de la Legion d' Honneur** (France). Her historical novel **Es lauzū, tu lauzi, mēs lauzām. Viņi lūza** (I broke, you broke, we broke. They fell apart) was published in 2000. Her autobiographical novel **Ar balles korpēm Sibīrijas sniegos** (With Dance Shoes in Siberian Snows) came out to great acclaim in 2001. In 2005 the novel was published in Czech and it was also brought out in France, Germany, Italy and Sweden.

Juris KRONBERGS

4. 5. / 14.00 Veletržní kino
4. 5. / 15.00 Literární sál
4. 5. / 18.00 Literární kavárna Globe
5. 5. / 15.00 Literární sál
6. 5. / 10.00 stánek S 201

Juris Kronbergs (1946), lotyšský básník a překladatel žijící ve Švédsku, se narodil v rodině malíře Rūdolfa Kronbergse ve Stockholmu (roku 1945 Kronbergsovi rodiče před sovětskou okupací emigrovali do Švédska). Studoval severské a baltské jazyky a historii literatury na Stockholmské univerzitě, od poloviny 60. let publikuje. Kronbergs žije v dvou kulturách – překládá a přebásňuje jak ze švédštiny a norštiny do lotyštiny, tak z lotyštiny do švédštiny. Poezii píše švédsky i lotyšsky. Pracoval jako pokladní ve stockholmském metru, v 60. a 70. letech byl členem lotyšských rockových hudebních skupin. Svou první sbírku básní nazval **Pazemes dzeja** (Podzemní poezie), sbírka byla vydána ve formě básnických listů a plakátů. Tato sbírka vyvolala u silně konzervativní lotyšské exilové společnosti odpor, oproti tomu u mladé generace nadšení, a stala se jedním z nejpříjemnějších projevů buřičů v lotyšské literatuře 60. let. Kronbergs byl předsedou lotyšského PEN klubu, tlumočil pro švédskou vládu a parlament a byl kulturním atašé na Lotyšském velvyslanectví ve Stockholmu.

J. Kronbergs je hlavním překladatelem lotyšské literatury do švédštiny – překládá lotyšské lidové písně a díla V. Strēlerte, V. Belševica, I. Ziedonise, K. Skujeniekse a jiných básníků. V Lotyšsku byla vydána sbírka jeho švédské poezie **Mani zviedri** (Moji Švédí).

Získal několik významných lotyšských literárních cen, lotyšský Řád tří hvězd a švédský Řád severních hvězd, je čestným členem Lotyšské akademie věd.

Básně J. Kronbergse jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Juris Kronbergs (1946) is a Latvian poet and translator living in Sweden. He was born in Stockholm in the family of the painter Rūdolfs Kronbergs (Kronbergs' parents emigrated to Sweden to escape the Soviet occupation in 1945). He studied Nordic and Baltic languages and literary history at the Stockholm University and is a published author since the mid-1960s. Kronbergs lives in two cultures – he translates (including poetry) both from Swedish and Norwegian into Latvian, and from Latvian to Swedish. Kronbergs writes his poetry in Swedish and Latvian. He worked as a cashier in the Stockholm subway and in the Sixties and Seventies he was a member of various Latvian rock bands. His first poetry collection was called **Pazemes dzeja** (Underground Poetry) and the book was published in the form of poetry sheets and posters. While the strongly conservative Latvian exile circles resented it, the young generation embraced it enthusiastically and it became one of the best examples of rebellion in Latvian literature of the Sixties. Kronbergs was elected chairman of the Latvian PEN, worked as interpreter for the Swedish government and parliament and held the post of a cultural attaché at the Latvian embassy in Stockholm.*

*J. Kronbergs is the leading translator of Latvian literature to Swedish – he translates Latvian folk songs and the works of V. Strēlerte, V. Belševica, I. Ziedonis, K. Skujenieks and other poets. Collection of his Swedish poetry entitled **Mani zviedri** (My Swedes) was also published in Latvia.*

Kronbergs has received several important Latvian literary awards, the Latvian Order of the Three Stars and the Swedish Order of the Northern Stars, and he is an honorary member of the Latvian Academy of Sciences.

foto: archiv autora

J. Kronbergs' poems have been included in the anthology of Latvian poets now being published in Czech.

Liāna LANGA

2. 5. / 19.30 Knihkupectví & Café AGITE / FRA
5. 5. / 18.00 Divadlo Viola
6. 5. / 16.00 Literární sál
6. 5. / 10.00 stánek S 201

Liāna Langa (1960) se narodila v Rize, studovala na Filologické fakultě Lotyšské univerzity (1986–1991), pracovala jako restaurátorka na Krymu a učitelka v Rize. Poezii publikuje od roku 1988. První polovinu 90. let strávila v USA, kde studovala filozofii a americkou literaturu 20. století. Překládá z ruštiny a angličtiny. Byla konzultantkou v projektu **Literární expres Evropa 2000**, předsedkyní Národní kulturní rady a moderátorkou literárního pořadu **Melns uz balta** (Černé na bílém) v Lotyšské televizi. Je autorkou scénáře dokumentárního filmu **Tramvajs vārdā Kalpotājs** (Tramvaj jménem Sluha, 2005).

Vydala 2 sbírky básní. Získala Cenu Dnů poezie (1998) a Výroční cenu za literaturu (2001), kritika ji oceňuje jako originální, neobyčejnou básničku. Podle Langy „je poezie nadčasová“, a proto za své současníky považuje anglického básníka 17. století Johna Donna, anglického lyrika 20. století Wystana Hugh Audena, amerického „prokletého básníka“ Edgara Allana Poea, novořeckého básníka Konstantinose Kavafise, který žil v Alexandrii, daleko od své etnické vlasti a nositele Nobelovy ceny Josifa Brodského. Básně L. Langy jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Liāna Langa (1960) was born in Riga and studied at the Latvian University's Department of Philology (1986–1991). After her studies she worked as an art restorer in Crimea and a teacher in Riga. Her poetry was first published in 1988. She spent the first half of the Nineties in the USA, studying 20th century philosophy and American literature. Langa translates from Russian and English. She participated in the **Europe 2000 Literary Express** project as a consultant. In the past she acted as the chairwoman of the National Council for Culture and hosted the Latvian Television's **Melns uz balta** (In Black and White) literary programme. She is the author of the script for the documentary film **Tramvajs vārdā Kalpotājs** (A Streetcar Named Servant, 2005).*

Langa has published two poetry collections and has won the Poetry Days Award (1998) and the Annual Prize for Literature (2001). The critics value her poetry as original and out of the ordinary. According to Langa "poetry is timeless", which enables her to look at the 17th century English poet John Donne, the 20th century English lyrical poet Wystan Hugh Auden, the American "cursed poet" Edgar Allan Poe, the modern Greek poet Konstantinos Kavafis, who lived in Alexandria, far away from his ethnic homeland, and the Nobel Prize winner Joseph Brodsky as though they were her contemporaries.

L. Langa's poems have been included in the Latvian poets anthology now being published in Czech.

Laima MUKTUPĀVELA

3. 5. / 19.00 Skandinávský dům
4. 5. / 16.00 Komorní sál

Narodila se v Rēzekne (1962). Studovala na Rižské střední škole užitého umění a historii na Lotyšské univerzitě (do 1989). Vystřídala mnoho zaměstnání, byla sanitářkou v nemocnici, modelem na lotyšské AVU, archivářkou, třídila houby v Irsku. Od roku 1993 publikuje povídky (i pod pseudonymem Feliks Baranovskis), popularitu získala svým prvním románem **Šampinjonu Derība** (Žampionový zákon, 2002). V devadesátých letech se přestěhovala na venkov a věnovala se zemědělství. Spolupracovala s novinami **Lauku Avize** (Venkovské noviny, 1995–2000) a časopisem **Karogs** (Vlajka, 2002–2003). V současnosti připravuje texty pro kulturní portál www.kultura.lv a píše filmový scénář pro nový projekt studia AVE Ansise Epnerse, který vypráví o Lotyších v Irsku.

Vydala romány: **Cilpa** (Oprátka, 2003), **Mīla, Benjamiņa** (Láska, Benjamiņa, 2005), knihu krátkých próz **Ducis** (Tucet, 2002), její dvě hry **kā daļa no visa** (jak část ze všeho, 1995), **Brīnumu nakts** (Zázračná noc, 2001) se hrají v lotyšských divadlech, hra **Cilvēks no diķa** (Člověk z rybníku, 2002) byla publikována v časopisu **Karogs**.

foto: Jānis Deinais

foto: Gunārs Janaitis

Získala Výroční cenu za literaturu (2002), čestnou cenu **Klucis** (Špalek) v soutěži krátkých divadelních her (2002) a Hlavní cenu na Čtení prózy 2006.

• She was born in Rēzekne (1962). She studied at the Riga Secondary School of Applied Art and graduated in history from the Latvian University (in 1989). She has held many different jobs – worked as a hospital porter, a model at the Latvian Art Academy, an archivist, and a mushroom sorter in Ireland. Since 1993 she publishes short stories (some under the pseudonym Felikss Baranovskis). She achieved wide acclaim with her first novel **Šampinjonu Derība** (The Mushroom Act, 2002). In the nineties she moved to the countryside, where she worked as a farmer. She has co-operated with the **Lauku Avīze** (The Countryside Newspaper, 1995–2000) and with the **Karogs** (The Flag, 2002–2003) magazine. She currently compiles texts for publication on the www.kultura.lv cultural portal and writes a screenplay for a new project of Ansis Eppers's AVE studio, focusing on Latvians living in Ireland.

Muktupāvela is the author of the novels **Cilpa** (The Rope, 2003), **Mīla, Benjamiņa** (Love, Benjamin, 2005), the book of short prose **Ducis** (A Dozen, 2002); her two plays **kā daļa no visa** (like a piece of everything, 1995) and **Brīnumu nakts** (The Miraculous Night, 2001) are being staged by Latvian theatres and the drama **Cilvēks no diķa** (The Man from the Lake, 2002) was published in the **Karogs** magazine.

Muktupāvela has won the Annual Prize for Literature (2002), the honorary **Klucis** (Block) award in the short drama competition (2002) and the Main Prize at the Prose Reading in 2006.

Andra NEIBURGA

5. 5. / 13.00 Literární sál

6. 5. / 14.00 Literární sál

6. 5. / 15.00 stánek S 201

Prozaička Andra Neiburga se narodila v Rize (1957).

Vystudovala Lotyšskou státní výtvarnou akademii, vytvářela design pro časopis **Avots** (Pramen) a **Karogs** (Prapor), pracovala ve Svazu spisovatelů a vedla Lotyšské sdružení mladých literátů. Prózu publikuje od roku 1985, kritikou i veřejností je považována za jednu z největších a nejtalentovanějších představitelky lotyšské literatury 80. let. Přesto po vydání prvních knih – sbírkou povídek **Izbāzti putni un putni būros** (Vycpaní ptáci a ptáci v klecích, 1988) a knihy pro děti **Stāsts par Tilli un Suņu vīru** (Příběh o Tilli a Psím muži, 1992) – přerušila svou veřejnou literární činnost. Obnovila ji v roce 2002. Sbírkou povídek **Stum, stum** (Tlač, tlač, 2004) získala všeobecné uznání kritiky i čtenářů a potvrdila, že Andra Neiburga je jedna z nejvýznamnějších osobností současné lotyšské literatury. Tato sbírka je hodnocena jako groteskní, silně ironická, lyrická a emocionálně dojemná próza. Obsahuje sdělení, která někdy nabízí rodové ságy. Za „rod“ Neiburgy jsou považováni její současníci – zlomené duše, šťastní nešťastní lidé s pohnutými životy a osudy, balancující na prahu dvacátého a jednadvacátého století. Andra Neiburga získala literární cenu za knihu pro děti **Stāsts par Tilli un sūnu vīru** a poslední sbírka **Stum, stum** byla oceněna jako nejlepší kulturní a umělecký počín Výroční kulturní cenou největších lotyšských novin **Diena** za rok 2004. Dvě povídky A. Neiburgy – **Tlač, tlač** a **Provinciānī Eurydika** z knihy povídek **Stum, stum** (Riga, Valters un Rapa, 2004) – jsou zařazeny do antologie, která právě vychází v češtině.

• The prose-writer Andra Neiburga was born in Riga (1957). She graduated from the Latvian State Fine Arts Academy and is the author of the graphic design for the **Avots** (The Source) and **Karogs** (The Flag) magazines. She has worked in the Writers' Association and has presided over the Latvian Young Writers' Association. Her prose is being published since 1985 and critics and the general public alike consider her to be one of the greatest and most gifted representatives of Latvian literature of the Eighties. However, after the publication of her first books – the short-story collection **Izbāzti putni un putni būros** (Stuffed Birds, Caged Birds, 1988) and the children's book **Stāsts par Tilli un Suņu vīru** (The Story of Tilli and the Dog Man, 1992) – she chose to discontinue her public literary activity. She resumed it again in 2002. The short-story collection **Stum, stum** (Push, Push, 2004) won her general critical and public acclaim and proved once again that Andra Neiburga is one of contemporary Latvian literature's greatest assets. The book that has been described as grotesque, sarcastic, lyrical and emotionally touching prose is in some ways reminiscent of a family saga. Neiburga's "family" are her contemporaries – the broken-spirited, the happy and the unhappy people with dramatic life stories, balancing on the threshold of the 20th and 21st centuries. Andra Neiburga has received a literary prize for her children's book **Stāsts par Tilli un sūnu vīru** and her

foto: Kristaps Kalns (Diena)

latest book **Stum, stum** won her the prize for the best cultural and artistic achievement – the 2004 Annual Prize for Culture awarded by the leading Latvian newspaper **Diena**. Two of A. Neiburga's short stories – **Push, Push** and **The Provincial Eurydice** – from her book **Stum, stum** (Riga, Valters un Rapa, 2004) have been included in the anthology now being published in Czech.

Edvīns RAUPS

5. 5. / 18.00 Divadlo Viola

5. 5. / 10.30 stánek S 201

Edvīns Raups (1962) se narodil v Siguldě. Studoval na Rižském polytechnickém institutu a na katedře anglického jazyka a literatury na Fakultě cizích jazyků Lotyšské univerzity. Od roku 2002 spolupracuje s časopisem **Forums** (Forum).

Sbírkami **Vēja nav** (Není vítr, 1991) a **Dzīvo damies** (Užívat si, 1995) se stal jedním z nejsvráznějších debutantů svého času. Pojem „debutant“ ve vztahu k lyrice Edvīnse Raupse se nepoužívá v obvyklém významu, ale spíše ukazuje, že autor skoro v každé básni oslovuje svět a vesmír jakoby poprvé, někdy nejlépe a s přesvědčením, že bude vyslyšen.

V roce 1997 vyšla Raupsova sbírka **33 mīklaini dzīves gadī un dzejoļi** (33 tajemných let života a básní), v roce 2002 **uzvāri man kaut ko pārejošu** (uvař mi něco přechodného).

Edvīns Raups je považován za jednoho z největších novátorů lotyšské poezie 90. let 20. století. Kritika Raupsovu poezii nezřídka spojuje s pojemem surrealismus. Na první pohled oprávněně, jelikož jeho poetické krajiny, stejně jako metafory a syntaktické konstrukce vytvářejí silný surrealistický dojem. Ovšem dojem je to mylný – alespoň v tom smyslu, že Raups nemá nic společného se surrealismem, jedním z literárních proudů 20. století; jeho poezie jsou spíše osobní vize a sny.

Edvīns Raups obdržel čtyři významná lotyšská literární ocenění.

Vedle jiných děl španělské literatury přebásnil a přeložil prózu Julia Cortázara a Jorge Luis Borgese.

Básně E. Raupse jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Edvīns Raups* (1962) was born in Sigulda and studied at the Riga Polytechnics Institute and at the English Language and Literature Department of the Faculty of Foreign Languages, University of Latvia. Since 2002 he co-operates with the **Forums** magazine.

His poetry collections **Vēja nav** (No Wind, 1991) and **Dzīvo damies** (To Enjoy, 1995) made him one of the most original debutants of his time. Rather than its usual meaning, the term "debutant" as applied to Edvīns Raups' lyric poetry implies that in almost every poem the author appears to be addressing the world and the universe for the very first time, with uncertainty combined with the deeply held belief that his voice will be heard.

The year 1997 saw the publication of Raups' collection **33 mīklaini dzīves gadī un dzejoļi** (33 Mysterious Years of Life and Poems). The book entitled **uzvāri man kaut ko pārejošu** (cook me something temporary) was released in 2002.

Edvīns Raups is considered to be one of the greatest innovators in Latvian poetry of the 1990s. The critics often use the term surrealism in connection with Raups' poetry. This may well seem justified, since his poetic landscapes, along with his metaphors and syntactic constructions, conjure up a strong surreal impression. It is, nonetheless, a mistaken impression – at least to the extent that Raups has in fact very little in common with the 20th century literary movement and his poetry is composed of his own personal visions and dreams.

Edvīns Raups has received four important Latvian literary awards.

His poetry translations include, among other works of Spanish literature, translations of Julio Cortázar and Jorge Luis Borges.

Poems by E. Raups have been included in the anthology of Latvian poets currently being published in Czech.

foto: Ilze Zilgalve

Gundega REPŠE

5. 5. / 13.00 Literární sál
6. 5. / 14.00 Literární sál
6. 5. / 15.00 stánek S 201

Gundega Repše (1960) – spisovatelka a teoretička umění. Narodila se v Rize. Na Lotyšské státní výtvarné akademii vystudovala historii a teorii výtvarného umění. Do lotyšské literatury vstoupila sbírkou povídek **Koncerts maniem draugiem pelnu kastē** (Koncert pro mé přátele v krabici s popelem, 1987). Byl to začátek jejího tvůrčího buřičství, ve kterém se odráželo loučení s pomalu zanikající okupační mocí, alternativní nálady společnosti a próza „nové vlny“, jež vyjadřovala nutnost myslet individuálně a zřít se stereotypů vycházejících ze sovětské okupace. Tehdy Gundega Repše definuje etické a estetické pravdy – klasické ideály umělcova svědomí, které zůstávají neměnné a nedovolují kompromisy i v dalším kontextu tvorby. V devadesátých letech se stala jednou z nejvýraznějších osobností současné lotyšské prózy. Neutichající zájem G. Repše o kulturu lze nalézt v jejích žurnalistických článcích. Se jménem Gundegy Repše je spojena lotyšská moderní feministická tvorba. Její próza prosazuje obraz ženy, který je osobně blízký životní pozici autorky. Pro G. Repše je charakteristický vášnivý přístup k životu – umění kládá otázky a hledat odpovědi, schopnost stát za svou pravdou a záliba pohlízet na svět v kontrastech a dilematech. Získala mnoho literárních ocenění, včetně Výroční ceny za literaturu (2000) – přední literární lotyšské ceny.

Dvě povídky Gundegy Repše – **Stigma** (ze sbírky **Septiņi stāsti par milu** [Sedm příběhů o lásce, Literatūra un Māksla], 1992) a **Paradize vērtos** (Před nebeskou bránou, ze sbírky **Ludovika zemes**, Pētergailis, 2004) – jsou zařazeny do antologie, která právě vychází v češtině.

• *Gundega Repše (1960) – writer and art theoretician. She was born in Riga and studied history and fine art theory at the Latvian State Fine Arts Academy. She debuted in Latvian literature with the collection of short stories entitled **Koncerts maniem draugiem pelnu kastē** (A Concert for My Friends in the Box of Ashes, 1987). The book also marked the start of her creative rebellion, which reflected the parting with the slowly dissolving occupational power, the alternative moods within the society and the “new wave” of prose, expressing the need for individual thinking and the repudiation of stereotypes arising from the Soviet occupation. At this stage Gundega Repše defines ethical rather than esthetic truths – the classic ideals of the artist’s conscience, unchanging and unflinching to compromise, not least in the creative context. In the Nineties she came to be one of the most outstanding representatives of contemporary Latvian prose. G. Repše’s incessant interest in culture is also manifest in her journalistic works. Her name also symbolises modern Latvian feminist literature and her prose advocates such an image of a woman that comes close to the author’s own position in life. G. Repše is characterised by passionate approach to life – the art of asking questions and looking for answers, the ability to stand up for one’s truth and the joy of looking at the word through contrast and dilemma.*

The author has won numerous literary awards, including the Annual Prize for Literature (2000), a prestigious Latvian literary award.

*Two of Gundega Repše’s short stories – **Stigma** (from the book **Septiņi stāsti par milu** [Seven Stories about Love], Literatūra un Māksla, 1992) and **Paradize vērtos** (The Heaven’s Door, from the book **Ludovika zemes**, Pētergailis, 2004) – have been included in the anthology now being published in Czech.*

Jānis ROKPELNIS

5. 5. / 18.00 Divadlo Viola
5. 5. / 10.30 stánek S 201

Narodil se v Rize (1945) v rodině spisovatele Fricise Rokpelnise. Studoval psychologii a filosofii na leningradské univerzitě (1963–1969). Studium filosofie dokončil na Historické a filozofické fakultě Lotyšské státní univerzity. Pracoval pro Státní umělecké muzeum, Říšské filmové laboratoře, v časopisech **Literatūra un māksla** (Literatura a umění), **Labrīt** (Dobré ráno) a **Karogs** (Vlajka).

Přednášel na Lotyšské evangelicko-luteránské křesťanské akademii. Byl konzultantem poezie lotyšského Svazu spisovatelů, v roce 2004 vedl básnickou dílnu. I v současnosti poskytuje konzultace mladým básníkům a prozaikům.

foto: Jānis Bulis (Diena)

Vydal šest básnických sbírek **Zvaigzne, putna ēna un citi** (Hvězda, ptáci stín a jiné, 1975), **Rīgas iedzīmtais** (Rodilý Rižan, 1981), **Vilciens no pilsētas R.** (Vlak z města R., 1986), **Līme** (Lepidlo, 1991), **Klātūtnie** (Přítomnost, 1999), **Vārti** (Brána, 2004) a dvě sbírky esejů **Rīgas iedzīmtie** (Rodilí Rižané, 1997), ... **Ķeb Dievs nav mazais bērns** (... aneb Bůh není malé dítě, 2003).

Jānis Rokpelnis napsal mnoho scénářů pro loutkové filmy – **Umurkumurs** (Umurkumurs, 1976), **Vanadzīņš** (Jestřábek, 1978) aj., libreto pro muzikální představení **Meistars Aleksandrs** (Mistr Alexandr, 2002), dokumentární povídku **Modus** (2000). Z ruštiny přebásnil poezii Alexandra Bloka, Inokentije Annenského, Mariny Cvetajevy, Nikolaje Rericha, Semjona Hanina.

Získal ocenění novin **Sovětská mládež** za nejlepší prvotinu – sbírku básní (1976), Cenu za poezii (1981), Cenu Pobaltského shromáždění (2000), Cenu Aleksanderse Čakse (2001) a Výroční cenu za literaturu (2004).

• *He was born in Riga (1945) in the family of the writer Fricis Rokpelnis. He studied psychology and philosophy at the Leningrad University (1963–1969) and graduated in philosophy from the History and Philosophy Department of the Latvian State University. He worked for the State Art Museum, the Riga Film Laboratory, and in the magazines **Literatūra un māksla** (Literature and Art), **Labrīt** (Good Morning) and **Karogs** (The Flag). Rokpelnis lectured at the Latvian Evangelical-Lutheran Christian Academy. He worked as poetry consultant for the Latvian Writers’ Association and led a poetry workshop in 2004. He still offers counsel to young poets and prose writers today.*

*Rokpelnis has published six poetry collections: **Zvaigzne, putna ēna un citi** (The Star, The Shadow of a Bird and Other Poems, 1975), **Rīgas iedzīmtais** (Native of Riga, 1981), **Vilciens no pilsētas R.** (A Train Out of the City R., 1986), **Līme** (Glue, 1991), **Klātūtnie** (The Present, 1999), **Vārti** (The Gate, 2004) and two collections of essays **Rīgas iedzīmtie** (Natives of Riga, 1997), ... **Ķeb Dievs nav mazais bērns** (... for God Is not a Little Child, 2003).*

*Jānis Rokpelnis is the author of numerous screenplays for puppet films – e.g. **Umurkumurs** (1976), **Vanadzīņš** (The Little Hawk, 1978), a libretto for the musical show **Meistars Aleksandrs** (Master Alexander, 2002), as well as a documentary short story entitled **Modus** (2000). From Russian he has translated the poetry of Alexander Blok, Inokentij Annenski, Marina Cvetajeva, Nikolai Rerich, Semyon Khanin.*

*He was awarded by the **Soviet Youth** magazine for the best debut – a poetry collection (1976) and has also received the Prize for Poetry (1981), the Prize of the Baltic Assembly (2000), the Aleksanders Čaks Prize (2001) and the Annual Prize for Literature (2004).*

Knuts SKUJENIEKS

5. 5. / 10.30 stánek S 201
5. 5. / 15.00 Literární kavárna
6. 5. / 10.00 Stánek S 201

Lotyšští básníci se od počátku rádi stylizovali do role proroků. Knuts Skujenieks (1936) opravdu na vlastní kůži zjistil, co to znamená být prorokem v sovětském Lotyšsku. Studoval lotyšskou filologii na Lotyšské univerzitě, v roce 1961 ukončil studia na Literárním institutu M. Gorkého v Moskvě. V roce 1962 tehdy mladého básníka Skujeniekse uvěznila a obžalovala za „protisovětskou agitaci“ (důvod obžaloby byl formální a soudní proces byl potřebný pro zastrašení jiných volnomyšlenkářů) a odsoudili k 7 letům v lágru v Mordoviji. Skujenieks pokračoval v psaní básní (vzniklo zde asi 1000 básní), které nebylo možno publikovat ani po osvobození. Proto jeho první kniha vyšla až v jeho úctyhodném, pro lotyšské básníky netypickém věku, ačkoliv byla Skujenieksova přítomnost v poetickém procesu nepřetržitě zatnuta. Všechna Skujenieksova poezie vychází ve Spisech od roku 2002. Po letech strávených v lágru se vrátil do Lotyšska, věnoval se překládání básní a stal se jedním z nejvýznamnějších znalců a překladatelů cizojazyčné poezie. Překládá z ukrajinštiny, slovinštiny, španělštiny, srbštiny, makedonštiny, řečtiny, polštiny, litevštiny, finštiny, švédštiny, dánštiny, ale i češtiny a jiných jazyků – překládá např. Federica Garcíu Lorcu, Gabrielu Mistral, Janise Rocise, Tomase Transtremera, Ingera Kristensena aj., ale také lidové písně mnoha evropských národů. V roce 2001 vyšla unikátní kniha **Dziesma, ej viegļi pa manu sirdi** (Písní, jdi lehce po mém srdci), do které Skujenieks zařadil úskazy poezie 20. století všech evropských národů v originálním jazyce a své překlady.

foto: Nērijus Jankauskas

Skujenieks získal řadu lotyšských, litevských, ukrajinských, švédských a španělských literárních a státních cen. Byl předsedou lotyšského PEN klubu.

Básně K. Skujenieka jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Since the ancient times Latvian poets liked to think of themselves as prophets. Knuts Skujenieks (1936) has had a first hand experience of what it meant to be a prophet in Soviet Latvia. He studied Latvian philology at the Latvian University and concluded his studies at the M. Gorky Literary Institute in Moscow in 1961. In 1962, when he was a young poet, Skujenieks was jailed, accused of "anti-Soviet propaganda" (the case for the prosecution was purely formal and the trial was intended to scare off other freethinkers) and sentenced to 7 years in a Mordovian labour camp. In the course of his imprisonment Skujenieks continued to write poetry (during this time he wrote some 1000 poems), which could not be published after his release. Despite Skujenieks' steady and distinctive mark on the poetic process, his first book was published when the poet had already reached a venerable age, quite uncharacteristic for a Latvian poet's debut. Since 2002 his entire body of poetry is being published as part of his Collected Works. After the long years spent in the labour camp Skujenieks returned to Latvia and focused on translating poetry, becoming one of the most respected translators and experts in the field of foreign-language poetry. He translates from Ukrainian, Slovene, Spanish, Serbian, Macedonian, Greek, Polish, Lithuanian, Finnish, Swedish, Danish as well as from Czech and a number of other languages – his translations include works by Federic García Lorca, Gabriela Mistral, Janis Rocis, Tomas Transtremmer, Inger Kristensen and others, but also the folk songs of many European nations. The year 2001 saw the publication of the unique book **Dziesma, ej viegli pa manu sirdi** (Oh Song, Tread Lightly in My Heart), in which Skujenieks presents a selection of 20th century poetry from all the European nations in both the original versions and his own translations.*

Skujenieks is the holder of a number of Latvian, Lithuanian, Ukrainian, Swedish and Spanish literary and state awards and acted as the chairman of the Latvian PEN.

K. Skujenieks' poetry is included in the Latvian poets anthology now being published in Czech.

Sergej TIMOFEJEV

3. 5. / 20.45 Skandinávský dům

5. 5. / 10.30 stánek S 201

Sergej Timofejev se narodil v Rize (1970). Vystudoval ruskou literaturu na Lotyšské univerzitě a pracuje jako překladatel na volné noze, „copywriter“ a novinář. Je aktivním členem skupiny „Orbita“ (www.orbita.lv), sdružující spisovatele, výtvarné umělce a hudebníky zabývající se vydáváním a výrobou literárně-multimediálních děl, kombinujících video, hudbu a čtení poezie. Skupina také pořádá mezinárodní biennále videofilmů zaměřených na poezii „Word in Motion“. Je autorem čtyř básnických sbírek v ruštině: **Pes, škorpion** (1994), **Diskžokejovy vzpomínky** (1996), **96/97** (1998), **Hotovo** (2004) a dvojjazyčné (rusko-lotyšské) knihy **Bezmála fotografie**, 2003. Jeho básně byly otištěny v lotyšských časopisech v Lotyšsku, Rusku, Itálii, Austrálii a USA a v několika antologiích, včetně antologií ruské poezie **Devět rozměrů a Osvobozený Odysseus**, vydaných v Moskvě, **The Same Sky**, (USA, 1993) a **A Fine Line. New Poetry from Eastern and Central Europe** (VB, 2004).

Básně S. Timofejeva jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *Sergej Timofeyev was born in Riga (1970). He studied Russian literature at the University of Latvia and works as a freelance translator, copywriter and journalist. He is active in "Orbita" (www.orbita.lv), a group of writers, artists and musicians involved in the publishing and production of literary multimedia works combining video, music and poetry readings. The group also runs a biennial international festival featuring poetry videos "Word in Motion". He is the author of four collections of poetry in Russian: **The Dog and the Scorpion** (1994), **Memoirs of a Disc-jockey** (1996), **96/97** (1998), **Done** (2004) and a bilingual (Russian and Latvian) book **Almost Photographs**, 2003. His poems have appeared in literary magazines in Latvia, Russia, Italy, Australia and the USA, and in anthologies, including the Russian poetry anthologies **Nine Measurements and Liberated Ulysses** published in Moscow and **The Same Sky**, (USA, 1993) and **A Fine Line. New Poetry from Eastern and Central Europe** (UK, 2004).*

foto: Ruta Kupla

S. Timofeyev's poems are included in the anthology of Latvian poets now being published in Czech.

Kārlis VĒRDIŅŠ

6. 5. / 10.00 stánek S 201

6. 5. / 20.00 Café Montmartre

5. 5. / 18.00 Divadlo Viola

Narodil se v Rize (1979) a vystudoval teorii kultury na Lotyšské kulturní akademii. Od roku 2004 připravuje doktorskou práci v oboru literární vědy na Lotyšské univerzitě. Publikuje literární kritiky a eseje v lotyšském tisku. Sestavil a redigoval několik sborníků básní a přebásnil díla T. S. Eliota, W. K. Williamse a jiných moderních anglických básníků. Poezii publikuje od roku 1997, vyšly mu dvě básnické sbírky – **Ledlauži** (Ledolamy, 2001) a **Biezpiens ar krējumu** (Tvaroh se smetanou, 2004). Od roku 2001 je redaktorem Lotyšské encyklopedie. V současnosti jeden z nejvýraznějších a nejzralejších představitelů nejmladší básnické generace, která debutovala v roce 1997. Poezie Kārliše Vērđiņše byla přeložena do několika jazyků a v angličtině vyšla v antologii mladých básníků střední a východní Evropy **A Fine Line** (Arc Publications, Velká Británie 2004).

Básně K. Vērđiņše jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *He was born in Riga (1979) and graduated in cultural theory from the Latvian Art Academy. Since 2004 he is working on his doctoral thesis in the field of literary history at the Latvian University. His literary reviews and essays regularly appear in Latvian press. Vērđiņš has compiled and edited several poetry anthologies and has translated the works of T. S. Elliot, W. K. Williams and other modern English poets. He publishes poetry since 1997 and is the author of two poetry collections – **Ledlauži** (The Icebreakers, 2001) and **Biezpiens ar krējumu** (Cottage Cheese with Cream, 2004). Since 2001 he is the editor of the Latvian Encyclopaedia. Vērđiņš is described as one of the most mature and outstanding representatives of the youngest generation of poets debuting in 1997. Kārlis Vērđiņš's poetry has been translated into several languages and has been included in the English anthology of young poets from Central and Eastern Europe **A Fine Line** (Arc Publications, Great Britain 2004).*

K. Vērđiņš's poems have been included in the anthology of Latvian poets now being published in Czech.

foto: Pēteris Draguns

Inese ZANDERE

2. 5. / 19.30 Knihkupectví & Café AGITE / FRA

5. 5. / 10.30 stánek S 201

5. 5. / 14.00 Multikulturní sál

Narodila se v lotyšském Dobele (1958) a vystudovala filozofii na Lotyšské státní univerzitě. Pracovala jako nakladatelská a časopisecká redaktorka a od roku 1997 je šéfredaktorkou časopisu Rīgas Laiks. Je členkou rady Lotyšského kulturního a stipendijního fondu, rady Svazu lotyšských spisovatelů a rady Svazu lotyšských autorů. Publikovala tři sbírky básní – **Grāmātiņa** (Knižečka, 1983), **Laimīgie meli** (Šťastné lži, 1988), **Melnas čūskas maiznīca** (Pe-kárna černého hada, 2003). Za poslední sbírku básní získala cenu Ojārsa Vācietiše, Výroční cenu za poezii a Výroční cenu časopisu Diena. Podle její poezie pro děti byly natočeny animované filmy a mnoho jejích básní bylo zhudebněno. Od roku 2002 se uvádí v Novém řížském divadle její básnické pásmo pro děti **lekšīņa un āriņa** (Vnitřek a venek), za které Inese Zandere obdržela Výroční cenu za dětskou literaturu.

Básně I. Zandere jsou zařazeny do antologie lotyšských básníků, která právě vychází v češtině.

• *She was born in the Latvian town of Dobele (1958) and graduated in philosophy from the Latvian State University. Having worked as a publishing and magazine editor in the past, she is the editor-in-chief of the Rīgas Laiks magazine since 1997. Zandere is a member of the Latvian Cultural and Scholarship Fund Council, the Association of Latvian Writers Council and the Association of Latvian Authors Council. She has published three poetry collections – **Grāmātiņa** (The Little Book, 1983), **Laimīgie meli** (Happy Lies, 1988), **Melnas čūskas maiznīca** (The Black Snake Bakery, 2003). Her most recent poetry collection was awarded with the Ojārs Vāciētis Prize, the Annual Prize for Poetry and the Annual Prize of the Diena newspaper. Her children's poetry has been adapted into cartoons and many of Zandere's poems have been set to music. Since 2002 the New Riga Theat-*

foto: Māris Zemgaitis

re stages her poetry performance for children entitled **lekšīna un ārīņa** (*The Inside and the Outside*), for which Inese Zandere received the Annual Award for Children's Literature.

Zandere's poems are featured in the anthology of Latvian poets currently being published in Czech.

Andris ZEIBOTS

3. 5. / 19.00 Skandinávský dům

4. 5. / 16.00 Komorní sál

6. 5. / 10.00 stánek S 201

Andris Zeibots (pravým jménem Andris Bērziņš) – dramatik, básník a prozaik. Narodil se v Rize (1950).

V roce 1973 ukončil studia na ekonomické fakultě Lotyšské státní univerzity, druhé vyšší vzdělání získal v roce 1981 po absolvování Lotyšské státní konzervatoře, obor divadelní režie. Nastudoval divadelní hry mnoha zahraničních i lotyšských autorů, organizoval různé neformální umělecké akce.

V literatuře debutoval v roce 1972 poérou **Legenda par svēto Moniku** (Legenda o svatě Monice), brzy poté začal publikovat povídky a analytické statě v časopisech. Jako dramatik publikuje od roku 1987. Zeibotsovy hry byly dosud nastudovány asi dvacetkrát. Hra **Stacijas vakari klaidoņiem** (Nádražní večery tulákům; napsal společně s Dainisem Grīnvaldsem) byla v roce 2001 nastudována dokonce ve dvou lotyšských divadlech.

Svůj všímavý, ostrý a ironický pohled na to, co se děje v lidech a ve světě, zveřejňuje Andris Zeibots nejen ve svých literárních dílech a dramatech, ale také již skoro deset let ve svém ranním pořadu **BB brokastis** (Snídaně BB) na rádiu SWH. Jeho pohádky, verše a parodie psané pro rádio byly vydány v knize. Zeibotsova povídka **Liķu dejas** (Tance mrtvol) byla v roce 2002 oceněna jako nejlepší prozaické dílo v soutěži **Preses nama grāmata** (Kniha vydavatelství Preses nams). Zeibotsova publikovaná poezie si vysloužila uznání a očekává se vydání sbírky básní. V roce 2005 byla vy-

foto: Aivars Liepiņš

dána první sbírka divadelních her **Reģenerācijas karnevāls** (Regenerační karneval; sbírku sestavil Ingmārs Čaklais). Spisovatel Edvīns Raups o Zeibotsovi říká: „Mezi surrealisty se cítí dobře [...]. Andrisovi se líbí splétat pavučinu zdání, aby zachytil smysl a opravdový obsah života, a to se mu opravdu daří.“

• *Andris Zeibots (real name Andris Bērziņš) – playwright, poet and prose-writer. He was born in Riga (1950). In 1973 he graduated from the Department of Economy of the Latvian State University and continued in his studies until 1981, when he graduated from the Latvian State Conservatory, Theatre Direction. He staged the plays of many foreign and domestic authors and organised various informal art events.*

*He made his debut in literature in 1972 with the epic poem **Legenda par svēto Moniku** (The Legend of St. Monica), and soon afterwards began publishing short stories and analytical essays in magazines. Zeibots's plays have enjoyed some twenty different productions. His drama **Stacijas vakari klaidoņiem** (Tramps Trains Stations Evening); in collaboration with Dainis Grīnvalds was produced by two Latvian theatres in 2001.*

*Andris Zeibots's perceptive, sharp and ironic view of people and the world does not limit itself to literature or drama – for almost ten years Zeibots has had his own morning show on radio SWH entitled **BB brokastis** (The BB Breakfast). His fairytales, verse and parodies written for the radio have also appeared in book form. Zeibots's short story **Liķu dejas** (The Dance of the Dead) was named the best work of prose in the **Preses nama grāmata** competition (The Book of the Preses Names Publishers) in 2002. Zeibots's poetry collection is awaited. In 2005 the first collection of his dramas was published under the title **Reģenerācijas karnevāls** (The Regeneration Carnival; compiled by Ingmārs Čaklais). The writer Edvīns Raups uses the following words to describe Zeibots: "He feels comfortable among the surrealists [...]. Andris enjoys weaving together the cobwebs of illusion in order to capture the meaning and the real essence of life – and he is successful at it."*

Radegast PAROLEK

Radegast Parolek (1920) je předním českým baltistou a překladatelem z baltických jazyků, je zakladatelem naší literárněvědné baltistiky a studijních oborů litevština a lotyšština na Filozofické fakultě UK. Původně se věnoval rusistice a literaturám národů SSSR, od 80. let se zaměřuje na dějiny baltických (pobaltských) literatur a na překlady zejména klasické lotyšské a litevské poezie či poetizované prózy. Je autorem odborných monografií **Srovnávací dějiny baltických literatur** (1978), **Litevská literatura** (1996) a **Lotyšská literatura** (2000) a desítek baltistických statí, článků a recenzí. Z lotyšské literatury přeložil výběr díla jednoho z nejvýznamnějších básníků Jánise Rainise Daleké ozvěny (1982), poetické pohádky Kárlise Skalbeho Jak jsem plul ke královně severu (1983), národní epos o siláku s medvědíma ušima Láčplēsis (Souboj nad propastí, 1987), antologii milostných básniček Nádherné stromy lásky (1988), antologii lidových písní V kruhu krásy (1998), průřez lotyšskou poezií Les duši (2001) a jiné.

Ve svých osmdesáti pěti letech a při svém slábnoucím zraku je prof. Parolek stále obdivuhodně činorodý: se svým spolupracovníkem Arnoštem Vítem v nedávné době sestavil v elektronické podobě antologii z ilegálního časopisu Literární dopis (1943–1945), do něhož sám přispíval, dále vlastní básnickou sbírku **Utajené verše** (1940–2000), satirický román z husákovské éry **Zápisky anonyma pražského** a nakonec i objemné paměti pod názvem **Moje dvacáté století**, z velké části věnované právě Pobaltí. Knižní podoba těchto děl stále čeká na nakladatele. Za své baltistické dílo byl prof. Parolek vyznamenán nejvyššími státními vyznamenáními Lotyšska a Litvy, stal se zahraničním členem Lotyšské akademie věd, čestným doktorem Lotyšské univerzity a lotyšský Svaz spisovatelů ho vyznamenal cenou za celoživotní dílo.

• *Radegast Parolek (1920) is a leading Czech expert in Baltic studies and a translator from Baltic languages. He is also the founder of the Czech Baltic*

*literary history and Lithuanian and Latvian as study subjects at the Charles University's Arts Department. From his initial focus on Russian studies and the literatures of the Soviet Union nations he began to specialise in the 1980s on the history of Baltic literatures and translations, namely of classic Latvian and Lithuanian poetry and poetic prose. He is the author of the monographs **Comparative History of Baltic Literatures** (1978), **Lithuanian Literature** (1996) and **Latvian Literature** (2000), and dozens of studies, essays and reviews from the field. From Latvian literature Parolek has translated the selected works of one of Latvia's greatest poets Jánis Rainis entitled *The Far Echoes* (1982), *Kárlis Skalbe's poetic fairy-tales I Sailed to the Northern Queen* (1983), *Latvia's national epic story about the strong man with the ears of a bear Láčplēsis* (*The Struggle Over the Abyss*, 1987), the anthology of love poetry *The Beautiful Trees of Love* (1988), the folk-song anthology *In the Circle of Beauty* (1998), an overview of Latvian poetry *The Soul Forest* (2001) and many other works.*

*Despite his seniority (Parolek is eighty-five-years old) and failing eyesight he is still remarkably active: in co-operation with Arnošt Vít he has recently compiled an electronic version of an anthology from the illegal magazine *Literary Letter* (1943–1945), to which he contributed, a collection of his own poetry entitled **Undercover Verse** (1940–2000), a satirical novel from the era of political normalisation **The Notes of a Prague Anonymous** and finally his voluminous biography called **My Twentieth Century**, largely focusing on the Baltic region. None of these works have yet been published in book form. For his work in the field of Baltic studies Parolek was awarded with Latvia's and Lithuania's highest state distinctions. He is a foreign member of the Latvian Academy of Sciences and holder of an honorary doctorate from the University of Latvia. The Latvian Writers' Association has awarded him for his lifetime achievement.*